

KÄRANDE

COPYSWEDE ek. för., Industrigatan 2 A,
112 46 STOCKHOLM
Ombud: advokaten Peter Sande, Sandart & Partners
Advokatbyrå KB, Engelbrektskatan 7,
114 32 STOCKHOLM

SVARANDE

GNT Sweden AB, Pronova Science Park,
S:t Persgatan 19, 601 86 NORRKÖPING
Ombud: advokaterna Lotta Spandel och Merit Persson,
Advokatfirman Nordia KB, Box 70389,
107 24 STOCKHOLM

SAKEN

marknadsföring av inspelningsbara CD- och DVD-skivor

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder GNT Sweden AB vid vite av femhundrausen (500 000) kr att vid marknadsföring av inspelningsbara CD- och DVD-skivor använda påståendena ”Alla priser är inklusive Copy Swede skatt” och ”inkl Copyswede skatt”, om så inte är fallet.
2. GNT Sweden AB skall ersätta COPYSWEDE ek. för. dess rättegångskostnader med ett-hundratrettiofemtusen (135 000) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

COPYSWEDE ek. för. (Copyswede) ägs av sina 14 medlemmar och är en s.k. paraplyorganisation. De organisationer som företräder upphovsmän eller utövande konstnärer kan bli medlemmar i föreningen. Några exempel är Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (STIM), Svenska Dramatikerförbundet och Svenska Journalistförbundet.

GNT Sweden AB (GNT) är volymdistributör av produkter och tjänster inom IT-, underhållnings- och hemelektroniksektorn. Detta innebär att GNT säljer bl.a. datorer, datortillbehör och inspelningsbara CD- och DVD-skivor av t.ex. märket Platinum till återförsäljare i Sverige.

Bestämmelser om kassettersättning finns i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Syftet med bestämmelserna är att i viss mån kompensera upphovsmän och innehavare av s.k. närstående rättigheter (t.ex. artister, musiker och producenter) för den lagliga kopieringen för privat bruk som förekommer för upphovsrättsligt skyddat material såsom musik, filmer och TV-program.

Med kassettersättning avses den ersättning som betalas för anordningar som är särskilt ägnade för framställning av kopior för privat bruk av ljud och rörliga bilder, t.ex. inspelningsbara CD- och DVD-skivor.

I gruppen digitala anordningar där upptagning endast kan ske en gång ryms framförallt CD-R- och DVD-R-skivor. Bland anordningar som kan användas för upptagning upprepade gånger ingår bl.a. CD-RW-skivor, DVD-RW-skivor och MP3 spelare.

Inkasseringen av kassettersättningen i Sverige sköts enbart av Copyswede.

Under vintern/våren 2005 har GNT i offerter per e-post avseende Platinum-skivor till sina återförsäljare ONOFF Sverige AB och N Å E. AB uppgivit att priserna för skivorna var inklusive Copyswede skatt.

YRKANDEN M.M.

Copyswede har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite av 1 000 000 kr skall förbjuda GNT att vid marknadsföring av inspelningsbara CD- och DVD-skivor påstå eller antyda i första hand att lagstadgad kassettersättning har betalats, om man inte kan visa att så faktiskt skett, och i andra hand att skyldighet att utge lagstadgad kassettersättning aldrig har förelegat, om man inte kan visa att så faktiskt var fallet.

GNT har bestritt yrkandena.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

Copyswede

GNT har i sin marknadsföring av inspelningsbara CD- och DVD-skivor av märket Platinum uppgivit att priserna varit inklusive Copyswede skatt, vilket innebär påståenden om att lagstadgad kassettersättning har betalats. GNT har dock tillstått att någon kassettersättning aldrig har betalats för de aktuella skivorna, varför påståendena är vilseledande och otillbörliga enligt marknadsföringslagen (1995:450), MFL.

Bestämmelserna om kassettersättning bygger på tanken att den ersättning, som rättighetshavarna skall få, betalas av de näringsidkare som tjänar pengar på handeln med den typen av anordningar. Det åligger tillverkaren eller den som till Sverige inför anordningarna att utge kassettersättning. Ersättningsskyldigheten uppkommer automatiskt vid den tidpunkt import sker, eller när tillverkning äger rum. Tillverkare och importörer av anordningarna, i det här fallet inspelningsbara CD- och DVD-skivor, är skyldiga att anmäla sig till Copyswede och har därefter en viss redovisningsskyldighet till föreningen.

För att underlätta hanteringen av kassettersättningen har Copyswede träffat avtal med olika branschorganisationer, varav ett med Inspelningsmediainstitutet (IMI), om att fastställa kassettersättningen till ett visst fast belopp för inspelningsbara CD- och DVD-skivor.

GNT säljer stora kvantiteter av inspelningsbara CD-R- och DVD-R-skivor av märket Platinum till svenska återförsäljare. Platinum-skivorna tillverkas av det tyska företaget Best Media och importeras sedan till Sverige. GNT har påstått att bolaget köpt skivorna i Sverige av SLPM Sweden AB (SLPM).

Under de första åtta månaderna 2005 uppgick GNT:s försäljning av Platinum-skivor till sådana volymer som skulle ha motsvarat en kassettersättning om cirka 14 miljoner kr, alltså cirka 10 miljoner skivor.

GNT:s priser på inspelningsbara CD-R- och DVD-R-skivor i de aktuella offerterna till ONOFF Sverige AB och N Å E AB är osedvanligt låga. De aktuella återförsäljarna har genom GNT:s påståenden om att priserna är inklusive Copyswede skatt fått det lugnande men felaktiga beskedet att gällande regler följs, dvs. att kassettersättning har erlagts, om än i ett tidigare led. GNT:s marknadsföring ger återförsäljarna ett felaktigt intryck av vilka vinstmarginaler GNT tillämpar på sina skivor och uppfattningen att priset på grund av de låga marginalerna inte kan förhandlas. GNT:s marknadsföring är ägnad att påverka återförsäljarens beslut att köpa GNT:s skivor. Genom GNT:s prissättning utesluts all potentiell konkurrens eftersom det inte finns något annat bolag som kan konkurrera med GNT:s låga priser. På grund av överträdelsens allvarliga natur bör vitet sättas högt.

Copyswede kan inte vitsorda att SLPM har givit GNT garantier om att kassettersättning erlagts. Även om SLPM skulle ha gjort det, har GNT saknat anledning att förlita sig på sådana garantier. I branschavtalet mellan Copyswede och IMI är ersättningsbestämmelserna för inspelningsbara CD- och DVD-skivor fastställda till 1 kr per CD-R-skiva och 3 kr 25 öre per DVD-R-skiva. Mellan Copyswede och GNT gäller ett individuellt avtal där den avtalade ersättningen för varje inspelningsbar CD-R- eller DVD-R-skiva är densamma som i branschavtalet mellan Copyswede och IMI. GNT fick av SLPM möjlighet att förvärva inspelningsbara CD-R-skivor för 1 kr 16 öre per skiva, vilket efter avdrag för kassettersättning ger en vinstmarginal på 16 öre per skiva, och inspelningsbara DVD-R-skivor till ett pris om ca 2 kr 40 öre, dvs. ett pris som låg under kassettersättningen per skiva. Det måste ha varit uppenbart för GNT att de priser SLPM kunde erbjuda inte kan ha innefattat kassettersättning.

GNT:s osedvanligt låga priser för Platinum-skivor framgår också av annan marknadsföring utförd av GNT. Exempelvis har GNT i ett reklamblad marknadsfört en förpackning, s.k. spindel, innehållande 50 Platinum inspelningsbara CD-R-skivor för 74 kr, dvs. 1 kr 48 öre per skiva, vilket efter avdrag för kassettersättning ger en vinstmarginal på 48 öre per skiva, samt en spindel innehållande 25 Platinum inspelningsbara DVD-R-skivor för 99 kr, dvs. 3 kr 96 öre per skiva, vilket efter avdrag för kassettersättning ger en vinstmarginal på 71 öre per skiva. Även om GNT i reklambladet inte ger någon uppgift om att priserna är inklusive Copyswede skatt, så visar dessa vinstmarginaler att någon kassettersättning aldrig kan ha erlagts. Vinstmarginalerna är alldeles för små för att kunna täcka bl.a. inköp, transport, marknadsföring och lagerhållning.

GNT har påstått att de aktuella skivorna införts till Sverige innan skyldigheten att betala kassettersättning uppkom. Handel med inspelningsbara CD- och DVD-skivor förekom endast i begränsad omfattning före införandet av bestämmelserna om kassettersättning 1999. Det är därför i praktiken uteslutet att de stora volymer GNT:s handel omfattat skulle ha importerats redan innan bestämmelserna om kassettersättning infördes. Påståendet blir än mer orimligt vid beaktande av att priset för skivor av aktuellt slag var mycket högt i slutet av 1990-talet och att de nu aktuella skivorna sålts till ett pris som endast utgör en bråkdel av det pris som då gällde. Det är osannolikt att GNT eller SLPM skulle ha hållit miljontals skivor i lager under sex års tid.

Det finns inget stöd för att felaktiga marknadsföringsuppgifter skall bedömas mindre strängt för att de riktar sig till en mer kvalificerad grupp. Tvärtom kan kvalificerade mottagare av marknadsföring sägas ha särskild anledning att räkna med att reklam som vänder sig speciellt till dem är korrekt.

GNT

Uppgifterna ”Alla priser är inklusive Copy Swede skatt” och ”inkl Copyswede skatt” är i sig inte otillbörliga eller vilseledande utifrån det sätt på vilket de har lämnats och till vilka de har lämnats. Vidare är marknadsföringen inte otillbörlig eller vilseledande eftersom, för det första, de aktuella skivorna har tagits in till Sverige innan kassettersättningsskyldighet uppkommit och, för det andra, GNT haft fog för sin uppfattning eftersom GNT från sin distributör fått uttryckliga garantier för att kassettersättning i förekommande fall har erlagts.

GNT har varken tillverkat eller importerat de aktuella inspelningsbara CD-R- och DVD-R-skivorna av märket Platinum, utan köpt dem från SLPM och sedan sålt dem vidare till sina återförsäljare i Sverige. Platinum är inom branschen ett känt lågprismärke för de aktuella typerna av skivor.

När SLPM sålde skivorna till GNT uppgav SLPM att skivorna redan fanns i Sverige och att priset för skivorna var inklusive kassettersättning. Detta framgår av offerter som SLPM lämnat till GNT och bekräftelser från de bolag som SLPM köpt skivorna av. GNT, som vinnlägger sig om att följa gällande lagstiftning, har förlitat sig på dessa uppgifter. SLPM:s uppgifter och garantier härom är grunden för de påståenden som Copyswede nu gör gällande är oriktiga.

När det sedan gäller prissättningen av skivorna kan följande konstateras. GNT har av SLPM köpt spindlar om 50 Platinum skivor för 58 kr, vilket ger en vinstmarginal om 8 kr per spindel om kassettersättning betalas. I det reklamblad som Copyswede hänför sig till har GNT, om kassettersättning har erlagts för de aktuella skivorna, haft en vinstmarginal på 24 kr per spindel för CD-R-skivorna och en vinstmarginal på 17 kr 75 öre per spindel för DVD-R-skivorna. När det rör sig om sådana volymer av skivor som GNT säljer är dessa priser vare sig anmärkningsvärda eller ovanliga. Skivorna är oerhört billiga att tillverka och vinstmarginalerna täcker transport och lagerhållning m.m.

Sedan GNT förvärvat skivorna av SLPM förvarades dessa av logistiska skäl i Finland.

GNT marknadsförde de aktuella skivorna dels på GNT:s webbplats, dels via e-postutskick till GNT:s återförsäljare. Bilagt e-postutskicket fanns det av Copyswede återopade reklambladet. Både på webbplatsen och i reklambladet anges endast priset på skivorna. Sedan några få återförsäljare kontaktat GNT för att vidare diskutera priset för skivorna, skickade GNT ett särskilt e-postmeddelande till dem med priset på skivorna och uppgift om att dessa priser var inklusive Copyswede skatt. Syftet med uppgiften var att ange det fullständiga priset och att betona att ingenting tillkom på angivet pris.

Vid tidpunkten för angivandet av uppgiften var GNT, utifrån garantierna och bekräftelserna från SLPM, av uppfattningen att GNT sålde skivor till sina återförsäljare till pris som var inklusive Copyswede skatt. GNT har tagit bort de påtalade uppgifterna efter det att bolaget från SLPM fått information om att de aktuella skivorna tagits in i Sverige innan bestämmelserna om kassettersättningsskyldighet infördes i svensk lagstiftning. Således använder GNT

inte längre de uppgifter som Copyswede angriper och GNT har förklarat detta för Copyswede. GNT har heller inte för avsikt att återinföra uppgifterna.

Det kan noteras att de omstridda prisuppgifterna givits till återförsäljare, dvs. andra näringsidkare, och inte till konsumenter för vilka det ställs särskilt höga krav på prisuppgifter. Informationen har också gått till en begränsad krets data- och elektronikdetaljhandlare, som är näringsidkare med god kännedom om marknaden för CD- och DVD-skivor.

GNT överlämnar till Marknadsdomstolen att pröva huruvida skickandet av e-postmeddelandena med den omstridda uppgiften är en marknadsföringsåtgärd i MFL:s mening.

BEVISNING

Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

På GNT:s begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med C. S., GNT:s före detta VD. Vidare har vittnesförhör hållits med L. A., försäljningschef på GNT.

DOMSKÄL

Copyswede har i målet påtalat två påståenden som GNT har använt vid sina kontakter med – i vart fall – två av sina återförsäljare. Enligt Copyswede har GNT inte kunnat styrka att påståendena är korrekta och de är därmed vilseledande och otillbörliga enligt marknadsföringslagen (1995:450), MFL. GNT har bestritt att påståendena är vilseledande eller otillbörliga eftersom GNT haft fog för sin uppfattning att påståendena varit korrekta när de lämnats till återförsäljarna.

GNT har lämnat offerter avseende inspelningsbara CD- och DVD-skivor via e-post till sina återförsäljare. Marknadsdomstolen konstaterar att denna åtgärd syftar till att främja avsättningen av produkter och att det således är fråga om marknadsföring enligt 3 § MFL.

Att ett förfarande redan har upphört utgör enligt Marknadsdomstolens praxis inget hinder mot att marknadsföringens förenlighet med MFL ändå prövas.

Enligt 4 § MFL skall marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed och även i övrigt vara tillbörlig mot konsumenterna och näringsidkare. Enligt 6 § samma lag får en näringsidkare vid marknadsföring inte använda påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annan näringsidkares näringsverksamhet. Detta gäller särskilt framställningar som avser bl.a. produktens pris, grunderna för prissättningen och betalningsvillkoren.

Marknadsföring skall vara vederhäftig och alltså inte vara ägnad att vilseleda. Den som använder ett påstående i sin marknadsföring skall kunna styrka dess riktighet. Kan han eller hon inte det, skall påståendet anses ovederhäftigt och otillbörligt. Ett förbud kan meddelas med stöd av 4 § MFL så snart ett förfarande objektivt sett är att bedöma som otillbörligt. Det krävs alltså inte uppsåt eller vårdslöshet från avsändarens sida. Det är i sig ingen ursäkt att en marknadsföringsåtgärd fått en otillbörlig utformning ”av misstag” (se MD 1992:34). Det bakomliggande skälet härför är att de adressater som marknadsföringen riktar sig till skall kunna lita på dess innehåll.

Avgörande för vederhäftighetsbedömningen är hur framställningen vid en översiktlig läsning uppfattas av målgruppen. Vad avsändaren menat med marknadsföringen saknar betydelse. När marknadsföring vänder sig till fackmän eller andra kvalificerade grupper kan mottagaren förutsättas ha detaljkunskaper på området i fråga. Sådana personer har större möjlighet att tränga in i och förstå ett avancerat resonemang, exempelvis av teknisk natur. Även om man normalt kan utgå från en annan kunskapsnivå hos en sådan målgrupp än vid reklam till den genomsnittlige konsumenten är utgångspunkten ändå den att även kvalificerade mottagare skall kunna utgå från att reklam riktad just till dem är korrekt.

Påståendena ”Alla priser är inklusive Copy Swede skatt” och ”inkl Copyswede skatt”

GNT har i offerterna till sina återförsäljare uppgivit att bolagets priser för inspelningsbara CD-R- och DVD-R-skivor är ”inkl Copyswede skatt” och ”Alla priser är inklusive Copy Swede skatt”. I målet är ostridigt att GNT med Copyswede skatt har menat den s.k. kassettersättning, vilken regleras i 26 k § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Det är också ostridigt att någon kassettersättning aldrig har betalats för de aktuella skivorna.

Det råder ingen tvekan om att den påtalade marknadsföringen ger intryck av att kassettersättning har betalats för de aktuella skivorna och att påståendena har lämnats i syfte att påverka efterfrågan på en produkt. GNT har anfört att bolaget vid tidpunkten för den påtalade marknadsföringen var av uppfattningen att kassettersättning hade betalats eftersom bolaget från sin distributör fått sådana garantier. GNT har vidare hävdat att de aktuella skivorna importerades till Sverige innan dess att skyldigheten att betala kassettersättning infördes varför någon kassettersättning under alla omständigheter inte skall utgå för skivorna.

Vid den bedömning som Marknadsdomstolen har att göra kan GNT:s invändningar inte godtas. Utredningen i målet, framförallt GNT:s distributörs prissättning av de aktuella skivorna, ger stöd för att GNT har haft anledning att närmare utreda huruvida distributören hade betalat kassettersättning. I målet är klarlagt, särskilt genom vittnesförhören, att ett par av GNT:s återförsäljare, efter att de fått prisuppgifter för de aktuella skivorna, hörde av sig till GNT för att försäkra sig om att kassettersättning hade betalats för dem. Genom de jakande svar som GNT:s återförsäljare har fått har de haft rätt att förlita sig på att priserna för skivorna således var inklusive kassettersättning. Att uppgifterna lämnats till återförsäljare som har haft detaljkunskaper på området i fråga föranleder ingen annan bedömning. GNT:s påståenden är därför ovederhäftiga och vilseledande och strider därmed mot 4 och 6 §§ MFL.

Copyswedes yrkande skall följaktligen bifallas, dock med den justeringen att GNT förbjuds att vid marknadsföring av inspelningsbara CD- och DVD-skivor använda påståendena ”Alla priser är inklusive Copy Swede skatt” och ”inkl Copyswede skatt”, om så inte är fallet.

Vite

Enligt 19 § MFL skall ett förbud förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Sådana särskilda skäl föreligger inte i detta fall. Skäl saknas att frångå rådande praxis rörande vitesbeloppets storlek.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång skall GNT förpliktas att ersätta Copyswede dess rättegångskostnader i målet.

Copyswede har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 135 000 kr, avseende ombudsarvode. GNT har som skäligt belopp vitsordat 110 000 kr. Marknadsdomstolen finner att den av Copyswede begärda ersättningen är skälig.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Jörgen Holgersson, Anna Märta Stenberg, Maria Bengtsson och Jonas Häckner. Enhälligt

Sekreterare: Ylva Aversten